

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 13 Kasım 2020

Sayı: 26014

36547

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yazılı yer alan sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın **Fatih DÖNMEZ** tarafından, Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygıyla dilerim. **12.11.2020**

Prof. Dr. Kamil Okyay SINDIR
İzmir Milletvekili

Bilindiği gibi 1942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun, Acele Kamulaştırma uygulamalarını düzenleyen 27. Maddesi uyarınca; “yurt savunması ihtiyacına veya aceleliğine Cumhurbaşkanınca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda” acele kamulaştırma ile taşınmazlara el konulabilmektedir.

Oysa ki, yapılan uygulamalardan görülmektedir ki, gerçekleştirilen kamulaştırmaların büyük bir bölümünün “yurt savunma ihtiyacına” yönelik olmadığı, savaş, kıtlık, doğal afet gibi istisnai durumlarda devletin uzayabilecek kamulaştırma süreci için zaman kaybetmeden ivedilikle işlemleri yapabilmesi için özel kanunlarla öngörülen “olağanüstü durumların” söz konusu olmadığı veya Cumhurbaşkanı'na aceleliği konusunda takdir yetkisi verilmiş olsa da özel sektör yatırımlarına yardımcı olmaya yönelik birçok kamulaştırma uygulamalarının “acele” nitelikli olmadığı anlaşılmaktadır.

Yine birçok örnekte olduğu gibi, taşınmazlar ile ilgili olarak 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planlarında, 1/25.000 ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarında ve 1/1.000 ölçekli uygulama imar planlarında değişiklik yapılarak taşınmazın kullanım nitelikleri değiştirilmeden yapılan acele kamulaştırma kararları ile yaratılan arazi rantının, taşınmazın malikine değil fakat “kamu yararı” atfedilerek devredilen özel sektör yatırımcısına sağlanmasının da hukuka, adalete ve hakkaniyete uygun olmadığı ve Anayasamızın 35. Maddesince öngörülen “mülkiyet hakkı”nın ihlali oluşabilmektedir.

24 Eylül 2020 tarihli ve 31254 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Kararları arasında “Acele Kamulaştırma” kararlarının da yer aldığı görülmektedir. Bunlar arasında **2972 sayılı Karar** uyarınca, “**Zilan Regülatörü ve Hidroelektrik Santralinin yapımı amacıyla Van ili Erciş İlçesi, Ağaçören Köyü/Mahallesi**’nde yer alan bazı taşınmazlar” bulunmaktadır.

36568

Bu bağlamda;

- 1- Söz konusu acele kamulaştırmanın amacı nedir?
- 2- Bu acele kamulaştırma kararında “üstün kamu yararı” nedir? Acele Kamulaştırma kararı alınan taşınmaz üzerinde yapılması düşünülen yatırım, bir kamu yatırımı mıdır? Yoksa kamulaştırmanın ruhuna, yasal çerçevesine ve kamusal yarar ilkesine aykırı bir şekilde özel sektöre mi devredilecektir?
- 3- Daha önce, 2012 yılında, aynı bölgede Zilan Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali kurulması için Bakanlar Kurulu kararıyla “acele kamulaştırmaya” gidildiği ancak köylülerin başlattığı hukuk mücadelesi sonucu **Danıştay’ın bu kararın yürütmesini 2014’te durdurduğu doğru mudur?** Danıştay’ın bu kararına rağmen sürecin yeniden başlatılmış olmasının nedenleri nasıl açıklanmaktadır?
- 4- Yapılacak acele kamulaştırmanın, yurt savunması ile veya aciliyet gösteren bir doğal afet vb durum ile veya özel kanunlarla öngörülen bir başka “özel durum” ile herhangi bir ilgisi var mıdır?
- 5- Acele kamulaştırılacak taşınmazların toplam alan büyüklüğü ne kadardır? Bu alanın ileride genişletilerek büyütülmesi söz konusu mudur?
- 6- HES tesisini kuran şirketin söz konusu **Danıştay kararını hiçe sayarak** acele kamulaştırma kararı iptal edilen taşınmazlar üzerinde bugüne kadar çalışmalar yaptığı iddiaları doğru mudur?
- 7- Doğal güzellikleriyle de dikkati çeken bu bölgede söz konusu HES yatırımı amacıyla özel bir şirkete **2012 yılında 49 yıllığına üretim lisansı verildiği** doğru mudur?
- 8- Taşınmazlar, imar planlarında “Tarımsal” nitelikli alan statüsünde ise imar planlarında değişiklik yapılmadan, taşınmazın kullanım nitelikleri değiştirilmeden yapılan acele kamulaştırma kararları ile yaratılan arazi rantının, taşınmazın gerçek malikine değil fakat “kamu yararı” atfedilerek devredilen özel sektör yatırımcısına sağlanması ve gerçek sahibi köylülerin yaşayacağı mağduriyetler sizce hukuka, adalete ve hakkaniyete uygun mudur? Bu durumda Anayasamızın 35. Maddesindeki “mülkiyet hakkı” ihlal edilmiş olmaz mı?
- 9- Acele kamulaştırma kararı alınan taşınmazların tapu kayıtlarında vasfı (niteliği) **“tarla”** olarak görülmektedir. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu uyarınca tarım alanlarının tarım dışı amaçla kullanılabilmesi şartlara bağlanmıştır. Söz konusu taşınmazlar için de Toprak Koruma Kurulu’na alınmış herhangi bir karar bulunmakta mıdır?

36548

- 10- Tapu kayıtlarında tamamının “**Tarla**” niteliğinde olduğu söz konusu taşınmazlarda hangi ürün/ürünler yetiştirilmektedir? Dikili herhangi bir meyve türü yetiştiriciliğı yapılmakta mıdır?
- 11- Bölgede yapılacak olan söz konusu HES yatırım sonucunda 3 bin nüfuslu büyük kısmı tarım ve hayvancılıkla geçinmeye çalışan Ulupamir köylülerinin bu geçim kaynağıının ellerinden alınmış olacağı doğru mudur?
- 12- Yapılacak kamulaştırmanın tahmini bedeli ne kadar düşünülmektedir? Hâlihazırda yapılan tarımsal üretimin **Ağaçören, Ulupamir ve civar köylere** ve ülke ekonomimize katkısı değerlendirilmiş midir ve ne kadardır?
- 13- Bu alanda yapılması öngörülen **Regülatör ve Hidroelektrik Santral tesisinin** üretim kapasitesi ne olacaktır? Devletimize/kamuya sağlayacağı ekonomik ve sosyal fayda/katkı ne kadar olacaktır?